

UDC (УДК) 342.9

Авраменко Олексій Володимирович,

кандидат юридичних наук, доцент,

декан факультету № 1

Львівського державного університету внутрішніх справ

e-mail: vinniki@ukr.net

ORCID ID: 0000-0002-6572-3627

Кучер Віталій Орестович,

кандидат юридичних наук, доцент,

завідувач кафедри цивільного права та процесу

Львівського державного університету внутрішніх справ

e-mail: Kucherlviv@ukr.net

ORCID ID: 0000-0003-0877-5735

ВДОСКОНАЛЕННЯ ПІДГОТОВКИ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ МВС УКРАЇНИ

Анотація. Розглянуто проблеми підготовки поліцейських у закладах вищої освіти України. Зазначено, що ефективне виконання завдань, покладених на МВС та Національну поліцію України, вимагає підвищення якості підготовки фахівців і подальшого вдосконалення галузевої освіти. Вказано на те, що подальше реформування Національної поліції України потребує запровадження нових стандартів підготовки поліцейських. Визначено особливості підготовки поліцейських у закладах вищої освіти МВС України та з'ясовано пріоритетні напрями реформування відомчої системи освіти відповідно до європейських стандартів.

Ключові поняття: Національна поліція, заклади вищої освіти МВС України, рівні вищої поліцейської освіти, поліцейські квести, європейський стандарт підготовки поліцейських.

Avramenko Oleksii,

Candidate of Legal Sciences, Associate Professor,

Dean of the Faculty № 1

Lviv State University of Internal Affairs

e-mail: vinniki@ukr.net

ORCID ID: 0000-0002-6572-3627

Kucher Vitalii,

Candidate of Legal Sciences, Associate Professor,

Head of the Department of Civil Law and Procedure

Lviv State University of Internal Affairs

e-mail: Kucherlviv@ukr.net

ORCID ID: 0000-0003-0877-5735

IMPROVEMENT OF POLICE TRAINING AT HIGHER EDUCATIONAL ESTABLISHMENTS OF THE MINISTRY OF INTERNAL AFFAIRS OF UKRAINE

Abstract. The article deals with the issues of police training at higher educational establishments of Ukraine. The effective implementation of the tasks assigned to the Ministry of Internal Affairs and the National Police of Ukraine requires improving the quality of specialists training and further improvement of education sector. However, further reformation of the National Police of Ukraine requires the introduction of new standards for police training.

The purpose of the article is to determine the peculiarities of police training in higher educational establishments of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine and to clarify the priority directions of reforming the departmental education system in accordance with European standards.

The scientific research made it possible to formulate the following conclusions:

1) High-quality professional training of police officers is possible only if the higher educational establishments of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine are functioning. The departmental education system is able to train qualified police officers, taking into account the existing needs and requirements of the community;

2) The specifics of modern law enforcement activities require not only moral and psychological stability and physical firmness from the National Police officers, but also thorough legal knowledge, developed legal and psychological culture, skills and abilities. This can be achieved by reforming the education system in departmental institutions. The practical component of police training is important, in particular through the application of training methods;

3) Ukraine's integration into the European Union community should involve borrowing European positive experience in the field of police training. It is necessary to combine the standards of police training in other countries with proven national practice and features in the field of education.

Key concepts: National Police, higher educational establishments of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine, levels of police higher education, police quests, European standard of police training.

DOI 10.32518/2617-4162-2020-1-15-23

Вступ

Сучасний етап розвитку українського суспільства характеризується проведенням реформ, зокрема правоохоронних органів. Часто ці зміни є дещо поспішними і не системними, що, своєю чергою, потребує подальшого вдосконалення законодавства й увідповіднення його до вимог часу, а також до норм міжнародних нормативно-правових актів.

Недавнім часом дедалі частіше у ЗМІ з'являється інформація про недоліки та прогалини поліцейської реформи. Сучасне суспільство вимагає від поліцейського високої освіченості, вміння застосовувати свої знання у різних сферах правоохоронної діяльності, що зумовлює переосмислення системи підготовки кадрів поліції.

Наявна в Україні модель професійної підготовки працівників поліції за багатьма критеріями не відповідає потребам суспільства, що зростають, та загальноновизнаним міжнародним демократичним стандартам у цій сфері [1, с. 34].

Ефективне виконання завдань, покладених на МВС і Національну поліцію України, вимагає підвищення якості підготовки фахівців та подальшого вдосконалення галузевої освіти. Водночас подальше реформування Національної поліції України потребує запровадження нових стандартів підготовки поліцейських.

Різноманітні питання підготовки поліцейських були предметом досліджень багатьох вітчизняних учених, таких як О. М. Бандурка, В. А. Глухверя, М. І. Іншин, Р. А. Калюжний, О. Є. Користін, В. В. Сокуренько та ін. Пріоритетні напрями розвитку відомчої освіти висвітлювали також іноземні науковці, зокрема А. Burke, L. C. de Oliveira (розглядали проблеми підготовки поліцейських у США) [2], S. Machin, A. Vignoles (аналізували відомчу освіту у Великобританії) [3], P. Lergetporer, K. Werner, L. Woesmann, M. Beutner, R. Pechuel (досліджували проблеми підготовки поліцейських Німеч-

чини) [4, 5], J. Dworzecki (аналізував систему поліцейської освіти Франції) [6] та ін.

Метою статті є визначення особливостей підготовки поліцейських у закладах вищої освіти МВС України та з'ясування пріоритетних напрямів реформування відомчої системи освіти відповідно до європейських стандартів.

1. Сучасний стан вищої освіти МВС України

Основним суб'єктом підготовки поліцейських кадрів є МВС України. Однак, поряд із міністерством важливу роль у наданні освітніх послуг відіграє також Міністерство освіти та науки України, яким встановлюються загальні стандарти здобуття вищої освіти, умови та порядок функціонування відповідних закладів, роботи науково-педагогічних працівників тощо [7, с. 18].

В Україні є мережа з семи навчальних закладів, які готують фахівців з вищою освітою майже для всіх підрозділів поліції. Основними напрямами, за якими здійснюється підготовка поліцейських, є «Право» та «Правоохоронна діяльність».

Окремі дослідники вказували, що система підготовки поліцейських у закладах освіти МВС є застарілою та сприяє надмірній витраті бюджетних коштів [8, с. 161]. Реформування поліції передбачало ліквідацію всіх вищих навчальних закладів системи МВС і відокремлених структурних підрозділів. Пропонувалося створити на базі ліквідованих відомчих університетів та інститутів мережу закладів професійної підготовки (поліцейських шкіл), які повинні були б надавати не вищу освіту, а здійснювати первинну професійну підготовку (від шести місяців до одного року) для щойно призначених поліцейських. Претенденти на керівні посади повинні були б пройти навчання від трьох до шести місяців у Вищій школі поліції, яка б утворювалася на базі Національної академії внутрішніх справ.

Критики вищої відомчої освіти вказують, що для роботи у поліції підходить якісна вища юридична освіта, отримана в будь-якому закладі освіти. Вони зазначають: якщо у Національній поліції України буде особлива потреба в підготовці певної кількості фахівців із вищою юридичною освітою, вона може це зробити шляхом включення квоти до державного замовлення на підготовку в певному закладі освіти. Кандидатам на посади поліцейських достатньо проходження спеціального інтенсивного курсу навчання у поліцейському закладі професійної підготовки від шести місяців до одного року.

Отже, пропонувалися: повна ліквідація наявної системи підготовки поліцейських; використання кадрів, підготовлених закладами системи Міністерства освіти та науки України; перепідготовка для роботи в поліції на нетривалих курсах [9].

На нашу думку, такі радикальні заходи з реорганізації системи освіти МВС є передчасними, а надто в контексті незавершеності роботи з створення нової концепції підготовки поліцейських як цілісної програми реформування правоохоронної системи.

Нині відомчими закладами вищої освіти МВС України накопичений чималий досвід з підготовки висококваліфікованих поліцейських кадрів. Не варто відмовлятися від розробок освітніх закладів, у яких продовж століття сформувалися наукові школи. Зроблено неоціненний внесок у розвиток відомчої освіти та науки, а наукові дослідження і навчальні напрацювання не оминули жодної сфери правоохоронної діяльності.

Також потрібно вказати на різноманітні підходи до підготовки фахівців у відомчих (системи МВС) та цивільних закладах освіти. Як зазначають науковці, цивільні заклади освіти, які здійснюють підготовку фахівців юридичного профілю, не спроможні забезпечити підготовку належного рівня та якості [8, с. 161]. Наявна система підготовки правників у цивільних вишах не пристосована до підготовки фахівців для органів і підрозділів Національної поліції України з огляду на те, що:

1) цивільні заклади вищої освіти не мають на меті підготування кадрів для Національної поліції України, а отже, не беруть до уваги специфіку діяльності цього органу виконавчої влади. Їх підготовка здебільшого стосується широкого профілю спеціальності «Право». Крім того, в умовах постійного некомплекту кадрів цивільні виші об'єктивно не спроможні задовольнити потреби органів та підрозділів поліції у спеціалістах відповідних напрямів і рівнів підготовки;

2) різняться критерії відбору потенційних фахівців у галузі права. Для цивільних

закладів вищої освіти головним є результат зовнішнього незалежного оцінювання. Сертифікати зовнішнього незалежного оцінювання при вступі до відомчого вишу, без сумніву, є необхідними, проте не визначають таких важливих якостей поліцейського, як чесність, моральність, сумлінність, відданість службі, психологічна витривалість, патріотизм, готовність захищати права та свободи громадян тощо [10, с. 45]. Рекрутинговий центр Національної поліції України та їх представництва в областях забезпечують якісний попередній професійно-психологічний відбір кандидатів на навчання у заклади відомчої вищої освіти;

3) освітні програми цивільних закладів освіти недостатньо враховують специфіку практичної діяльності поліцейського. Навчальні плани підготовки юристів не охоплюють такі необхідні для правоохоронців дисципліни, як «Оперативно-розшукова діяльність», «Тактико-спеціальна підготовка», «Спеціальна фізична підготовка», «Режим таємності» та інші спеціальні навчальні дисципліни [11, с. 469];

4) не всі здобувачі закладів освіти юридичних факультетів можуть пройти стажування в підрозділах Національної поліції України, водночас воно є нетривалим. Стажування курсантів має тривалий характер (до 3 місяців) і відбувається, переважно, за напрямом фахової підготовки;

5) фахівці цивільних закладів освіти зазвичай неспроможні після закінчення закладу освіти адаптуватися в практичних підрозділах Національної поліції України й ефективно виконувати свої функціональні обов'язки в умовах хронічного браку часу та ненормованого робочого дня. Статистичні дані свідчать, що у практичних органах за порівняно нетривалий період залишається менше 20% осіб, які закінчили невідомчі заклади вищої освіти.

Насамкінець, незрозуміло, як викладач цивільного закладу вищої освіти, не маючи досвіду роботи в правоохоронних органах і специфічних знань, здійснюватиме підготовку курсантів з фахових дисциплін, наприклад, розкриття та розслідування злочинів, документування злочинної діяльності, адміністративно-юрисдикційна діяльність поліції тощо [12, с. 56; 13, с. 332–333].

2. Система підготовки поліцейських в Україні
Незважаючи на усталену систему підготовки поліцейських, відомча вища освіта зазнає еволюційних змін.

Наказом МВС України від 25.11.2016 № 1252 затверджено Концепцію реформування освіти в МВС України [14]. Зазначеним документом визначалася мета нової стратегії

розвитку відомчої освіти – створення обґрунтованої методологічної основи інноваційного розвитку системи освіти у МВС; удосконалення освітнього процесу; забезпечення тісного зв'язку науки і практики; модернізація підготовки кваліфікованого персоналу, який матиме ґрунтовні теоретичні знання та практичні навички. Для досягнення такої мети Концепція визначила потребу у виконанні таких ключових завдань, як: підвищення якості освіти; її практичної спрямованості; постійне оновлення змісту та форми освітнього процесу; вдосконалення науково-методологічного забезпечення; максимальне впровадження в освітній процес інноваційних технологій, зарубіжного досвіду підготовки фахівців; орієнтація освітнього процесу на формування фахової компетенції тощо.

Наказом МВС України від 29.01.2018 № 51 затверджено Концепцію запровадження трирівневої моделі підготовки поліцейських [15]. Метою розроблення цієї Концепції є визначення стратегічних напрямів, засад і механізмів, спрямованих на підвищення якості професійного навчання поліцейських на основі трирівневої моделі їх підготовки, інтегрованої в національну освітню систему і здатної готувати поліцейських будь-якої спеціалізації.

Концепцією встановлено рівні професійного навчання поліцейських: базовий рівень професійної освіти, початковий, бакалаврський і магістерський рівні вищої освіти.

Базовий рівень професійної освіти – поліцейські, які вперше прийняті на службу в поліції, з метою набуття спеціальних навичок, необхідних для виконання повноважень патрульного поліцейського, зобов'язані пройти первинну професійну підготовку за єдиними навчальними програмами (планами) терміном шість місяців. У разі успішного закінчення первинної професійної підготовки поліцейським присвоюється кваліфікація «кваліфікований робітник» та видається документ установленого зразка, після чого вони повертаються до органів поліції, з яких були направлені. Наступні шість місяців поліцейські несуть службу на посадах молодшого складу поліції (зазвичай, у патрульній поліції) під керівництвом наставників.

Початковий і бакалаврський рівні вищої освіти – після закінчення строку дії дворічного контракту, поліцейські, які виявили бажання просуватися по службі, мають схильність до роботи та відповідні показники за напрямом поліцейської діяльності, можуть бути рекомендовані для підготовки у вищих навчальних закладах МВС з урахуванням наявного рівня освіти:

- поліцейські, які мають базову середню освіту, здобуватимуть освітньо-професійний ступінь молодшого бакалавра;

- поліцейські, які мають вищу освіту, проходять перепідготовку (спеціалізацію) для потреб Національної поліції України.

Після отримання освітньо-професійного ступеня молодшого бакалавра та відпрацювання на відповідних посадах не менше двох років поліцейські з метою подальшого просування по службі можуть бути рекомендовані для підготовки у закладах вищої освіти МВС для здобуття освітнього ступеня бакалавра.

Магістерський рівень вищої освіти – поліцейські, які мають освітній ступінь бакалавра і відпрацювали на відповідних посадах не менше двох років, з метою подальшого просування по службі можуть бути рекомендовані для вступу до закладів вищої освіти МВС для здобуття освітнього ступеня магістра.

Слід погодитися з думкою В. В. Сокурєнка про те, що традиційні підходи до підготовки працівників правоохоронних органів не повністю забезпечують необхідну якість і професійну компетентність кваліфікованих кадрів поліції [16].

Система підготовки кадрів у відомчих закладах вищої освіти знаходиться в динамічному розвитку, який має забезпечити її відповідність вимогам практичної діяльності поліцейських у сучасних умовах.

Наразі у закладах вищої освіти МВС запроваджено чимало позитивних надбань в освітній сфері, зокрема інтерактивні та тренінгові форми навчання [17, с. 190; 18, с. 206]. Наприклад, під час захисту навчальної практики та стажування, а також державної атестації курсантів передбачено виконання практичних завдань у формі поліцейського квесту з метою верифікації теоретичних знань з профільних навчальних дисциплін, отриманих під час освітнього процесу.

Під час проведення квестів виконуються такі завдання: аналізується практична ситуація (максимально наближена до діяльності поліцейського); аналізуються положення нормативно-правових актів, що можуть бути застосовані у поданій в завданні ситуації; розподіляються конкретні завдання серед учасників команди; визначаються засоби проведення квесту (наприклад, криміналістичні технічні засоби під час проведення квестів з кримінального процесу чи криміналістики); складається план проведення відповідних дій (наприклад, план проведення слідчої (розшукової) дії); проводяться відповідні дії (наприклад, вилучаються сліди або речовини); складаються документи, які стосуються поліцейського квесту (наприклад, відбираються пояснення; складається протокол вилучення, огляду, обшуку чи інших процесуальних дій).

Заняття науково-педагогічні працівники кафедр проводять не лише в аудиторіях, а й у спеціалізованих приміщеннях та інтерактивних кімнатах. Зокрема, у Львівському державному університеті внутрішніх справ заняття з кримінального процесу та криміналістики можуть проводитися:

1) у навчальному криміналістичному комплексі на території університету, який охоплює квартиру-полігон, криміналістичну лабораторію, спеціалізований методичний кабінет кафебри кримінального процесу та криміналістики;

2) на криміналістичному полігоні, до якого входять навчальний будинок, магазин-павільйон, критий павільйон для відпочинку населення на відкритій місцевості.

У навчально-ситуаційному центрі (навчальна лінія 102) курсанти навчаються, як правильно реагувати на заяви та повідомлення про кримінальні, адміністративні правопорушення або події в органах (підрозділах) Національної поліції України; мають змогу відпрацьовувати практичні навички взаємодії різних служб – від моменту отримання інформації до реагування на подію та виклику слідчо-оперативної групи на місце події.

З курсантами проводяться позаурочні практичні заняття у складі навчальної слідчо-оперативної групи (НСОГ) на території м. Львова з безпосереднім прибуттям на місце події, оформленням документів за результатами діяльності НСОГ.

Проводяться позаурочні практичні заняття з метою пошуку в мережі Інтернет інформації, що може становити оперативний інтерес для підрозділів управління боротьби зі злочинами, пов'язаними з торгівлею людьми, для підрозділів управління карного розшуку, для підрозділів кіберполіції.

Відбуваються чергування курсантів у територіальних підрозділах сектору ювенальної превенції та у відділеннях (секторах) превенції патрульної поліції відділах поліції. У складі навчальної групи курсанти перебувають на місцях вчинення адміністративних правопорушень та оформляють відповідні процесуальні документи.

Інтерактивні форми проведення занять застосовуються не лише до здобувачів вищої освіти, а й практичних працівників. Наприклад, заняття з поліцейськими підрозділів превентивної діяльності під час підвищення кваліфікації проводяться в інтерактивній класній кімнаті, яка є комплексом приміщень: приміщення, що є імітацією двокімнатної квартири з відеокамерою, яка передає зображення у навчальну аудиторію. Схема розташування цих приміщень дає змогу провести ділову гру, під час якої змоде-

лювати домашнє насильство та дії працівників поліції, які прибувають за викликом. Водночас проводиться запис ділової гри на носій інформації. Надалі, відтворивши відеозапис у навчальній аудиторії, можна прослідкувати дії працівників поліції та проаналізувати допущені помилки.

Із метою забезпечення практичної спрямованості освітнього процесу, узагальнення та впровадження передового поліцейського досвіду до проведення занять залучаються працівники поліції різних підрозділів і служб; готуються науково-методичні розробки практичного спрямування, які впроваджуються в освітній процес та практику.

Зокрема, впродовж 2019 р. у Львівському державному університеті внутрішніх справ проведено 124 практичні заняття із залученням практичних працівників підрозділів управління інформаційно-аналітичної підтримки, управління карного розшуку, слідчого управління, управління кадрового забезпечення, патрульної поліції Головного управління Національної поліції у Львівській області, департаменту внутрішньої безпеки Національної поліції України. Протягом 2019 р. Вченою радою університету рекомендовано до друку 53 рукописи видань з актуальних проблем службової діяльності поліцейських; зареєстровано 62 акти впровадження результатів наукових досліджень в освітній процес ЛьВДУВС, 12 актів впровадження результатів наукових досліджень у практичну діяльність.

3. Європейський досвід у підготовці поліцейських кадрів

Нині у світі накопичений чималий досвід підготовки поліцейських. Як зазначають науковці, інтеграція України до спільноти Європейського Союзу має передбачати запозичення європейського позитивного досвіду в сфері підготовки поліцейських кадрів [19, с. 102].

Моделі організації та управління навчанням поліцейських у європейських країнах визначаються специфічними особливостями кожної держави. Нині в усіх країнах ЄС є навчальні заклади, що готують професійних поліцейських. У цих закладах велике значення приділяється не лише базовим навичкам поліцейських (криміналістика, кримінальний процес, адміністративне право тощо), а й таким загальносоціальним дисциплінам, як психологія, політологія, соціологія та інші.

Міжнародна практика підготовки поліцейських не містить єдиних підходів. Поліцейська освіта відрізняється у групах європейських країн, що зумовлено: особливостями соціально-економічного та політичного устрою; рівнем соціального, культурного,

наукового розвитку в цих країнах; національними традиціями; рівнем розвитку освіти; законодавчою базою; концепцією діяльності поліції в суспільстві; впливом систем і досвіду підготовки у військових вишах; розвитком технологій.

Базова підготовка поліцейських кадрів освітнього ступеня бакалавр займає від трьох до чотирьох років. Освітній ступінь магістр здобувається до двох років після отримання ступеня бакалавр. За скороченою процедурою опанувати фах поліцейського можливо за наявності вищої освіти – навчання займає до двох років та спрямоване на здобуття практичних навичок поліцейського.

Узагальнюючи навчання поліцейських у країнах ЄС, можна визначити три типи підготовки. Базова підготовка – вивчення основних навичок поліцейських функцій. Спеціалізована підготовка – додаткове навчання в різних сферах діяльності поліції (карний розшук, робота з дітьми, превентивна діяльність тощо). Навчання персоналу – система тренінгів та підвищення кваліфікації працівників.

Науковці виокремлюють німецьку, французьку, британську та американську моделі підготовки поліцейських. Німецьку модель професійного навчання вирізняє ґрунтовність базової підготовки; обов'язкове додаткове навчання перед призначенням на нову посаду; логічна послідовність ступенів освіти; більш тривалі терміни навчання порівняно з іншими державами. Французька модель освіти поліцейських – централізоване управління освітою в системі МВС, практичне спрямування підготовки, здобуття вищої освіти поза відомчою системою. Британська модель підготовки – вузька спеціалізація підготовки поліцейських, регіональний принцип професійної підготовки працівників. Американська модель підготовки поліцейських передбачає здобуття освіти поза відомчою системою у цивільних освітніх установах та практичну спрямовану підготовку поліцейських [20, с. 59–60].

Як зазначає З. Р. Кісіль, для всіх освітніх систем підготовки поліцейських притаманно: по-перше, високий професійний рівень викладачів, інструкторів; по-друге, якісне методичне забезпечення прикладного спрямування; по-третє, раціональний підхід до вивчення дисциплін практичного спрямування, що унеможливило викладання курсантам предметів,

які в нашій системі освітнього процесу відносять до нормативного блоку; по-четверте, створюються всі необхідні умови для засвоєння курсантами в стислі терміни знань й умінь (accomplishments and skills); по-п'яте, застосування широкого спектра практичних (позааудиторних) форм (experiential learning); по-шосте, жорсткий контроль за рівнем засвоєння курсантами матеріалу; по-сьоме, підвищені вимоги до науково-педагогічних працівників, які обираються лише на конкурсній основі, з обов'язковим урахуванням наявності досвіду практичної діяльності та його освітньо-кваліфікованого рівня [21, с. 19].

З-поміж здобутків поліцейської освіти європейських та інших розвинених країн потрібно виокремити високу технічну оснащеність, практичну спрямованість освітнього процесу і наукових досліджень, вироблення навичок і вмінь (часто доведених до автоматизму). Загалом готуються фахівці з конкретних напрямів діяльності, адаптованих до реальних умов. Це той стандарт, якого повинні прагнути заклади вищої освіти МВС України.

Висновки

Підсумовуючи викладене, потрібно констатувати, що:

1) високоефективна професійна підготовка працівників поліції можлива лише за умови функціонування закладів вищої освіти МВС України. Відомча система освіти спроможна готувати кваліфікованих поліцейських з урахуванням наявних потреб і вимог суспільства;

2) специфіка сучасної правоохоронної діяльності вимагає від працівників Національної поліції не лише морально-психологічної стійкості та фізичної загартованості, а й ґрунтовних юридичних знань, розвиненої правової та психологічної культури, сформованих умінь і навичок. Досягнути цього можливо лише шляхом реформування системи освіти у відомчих закладах. Важливою є практична складова підготовки поліцейських, зокрема застосування тренінгових методик;

3) необхідно виважено поєднувати стандарти підготовки поліцейських у інших державах з перевіреними практикою власними напрацюваннями в галузі освіти та національними особливостями.

Список використаних джерел

1. Лошицький М. В. Використання зарубіжного досвіду як умова вдосконалення адміністративно-правового забезпечення професійної підготовки працівників міліції (поліції). *Юридична наука*. 2015. № 2. С. 34–42.
2. April, Burke & Luciana, C. de Oliveira (2012). Educational Policies in the United States and Implications for English Learners. *RBLA, Belo Horizonte*, 12(2), 311–329.

3. Stephen, Machin & Anna, Vignoles (March 2006). Education Policy in the UK, 28.
4. Philipp, Lergetporer, Katharina, Werner & Ludger, Woessmann (August 2017). Public Opinion on Education Policy in Germany, 41.
5. Beutner, M., & Pechuel, R. (2017). Education and Educational Policy in Germany. A Focus on Core Developments Since 1944. *Italian Journal of Sociology of Education*, 9(2), 9–24.
6. Jacek, Dworzecki (2017). Management in the French System of Police Education on the Example of France's National Police College – Outline of Issues. *Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Finansów i Prawa w Bielsku-Białej*, 2, 142–161.
7. Андреев А. Перспективні напрями вдосконалення підготовки кадрів для Національної поліції України у вищих навчальних закладах із специфічними умовами навчання. *Visegrad Journal on Human Rights*. 2017. № 2/2. С. 16–20.
8. Бригадир І. В., Панова І. В. Система освітньої підготовки поліцейських на сучасному етапі: сьогодення та перспективи. *Підготовка поліцейських в умовах реформування системи MBC України* : збірник наукових праць. Х. : ХНУВС, 2018. С. 160–165.
9. Малишев Б. Чому реформа поліцейської освіти потрібна та як її здійснити. URL: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/kavis/2011_1/movchan.htm
10. Сокуренько В. В. Перспективні напрями оптимізації процесу відбору кандидатів на навчання до закладів вищої освіти із специфічними умовами навчання, що готують поліцейських. *Підготовка поліцейських в умовах реформування системи MBC України* : збірник наукових праць. Х. : ХНУВС, 2018. С. 44–47.
11. Ключко А. М. Підготовка кадрів органів внутрішніх справ у вищих навчальних закладах MBC України. *Форум права*. 2012. № 1. С. 466–473.
12. Гриця Т. Г. Значення відомчої освіти для підготовки працівників ОВС України. *Право і безпека*. 2002. № 4. С. 56 (55–59).
13. Павленко С. О. Підготовка поліцейських в умовах реформування системи освіти MBC України відповідно до європейських стандартів. *Молодий вчений*. 2017. № 4. С. 331–336.
14. Концепція реформування освіти в MBC України : Наказ MBC України від 25.11.2016 р. № 1252. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/MVS675.html (дата звернення: 11.02.2020).
15. Концепція запровадження тривірневої моделі підготовки поліцейських : Наказ MBC України від 29.01.2018 р. № 51. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/MVS815.html (дата звернення: 11.02.2020).
16. Сокуренько В. В. Реформа правоохоронної системи як уособлення практичної реалізації вектора безпеки Стратегії сталого розвитку «Україна-2020». URL: <http://www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/conf/2016-5/doc/4/06.pdf> (дата звернення: 11.02.2020).
17. Косарецька О. В., Новіцький О. І. Деякі аспекти вдосконалення професійної підготовки фахівців правоохоронної сфери у ВНЗ з особливими умовами навчання в сфері протидії наркозлочинності. *Підготовка поліцейських в умовах реформування системи MBC України* : збірник наукових праць. Х. : ХНУВС, 2018. С. 189–195.
18. Школа С. М., Сіротченко Д. Ю. Підготовка поліцейських в Україні на етапі входження в європейський освітній простір. *Підготовка поліцейських в умовах реформування системи MBC України* : збірник наукових праць. Х. : ХНУВС, 2018. С. 205–208.
19. Андреев А. Особливості підготовки поліцейських кадрів у вищих навчальних закладах зі специфічними умовами навчання. *Підприємництво, господарство і право*. 2017. № 6. С. 100–103.
20. Закордонний досвід підготовки кадрів для сил сектору безпеки та можливості його використання в Україні : науково-методичні рекомендації / К. Л. Бугайчук, І. Б. Гончаренко, Ю. О. Михайлова та ін. Х. : ХНУВС, 2016. 120 с.
21. Кісіль З. Р. До питання професійної підготовки працівників правоохоронних органів у сучасних умовах: міжнародний досвід. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*. Серія психологічна. 2017. № 1. С. 12–24.

References

1. Loshytskyi, M. V. (2015). Vykorystannia zarubizhnoho dosvidu yak umova vdoskonallennia administratyvno-pravovoho zabezpechennia profesiinoi pidhotovky pratsivnykiv militsii (politsii) [Use of foreign experience as a condition of improvement of administrative and legal support of professional militia (police) training)]. *Yurydychna nauka (Legal Science)*, 2, 34–42 [in Ukr.].
2. April, Burke & Luciana, C. de Oliveira (2012). Educational Policies in the United States and Implications for English Learners. *RBLA, Belo Horizonte*, 12(2), 311–329.
3. Stephen, Machin & Anna, Vignoles (March 2006). Education Policy in the UK.

4. Philipp, Lergetporer, Katharina, Werner & Ludger, Woessmann (August 2017). Public Opinion on Education Policy in Germany. Bonn.
5. Beutner, M. & Pechuel, R. (2017). Education and Educational Policy in Germany. A Focus on Core Developments Since 1944. *Italian Journal of Sociology of Education*, 9(2), 9–24.
6. Jacek, Dworzecki (2017). Management in the French System of Police Education on the Example of France's National Police College – Outline of Issues. *Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Finansów i Prawa w Bielsku-Białej*, 2, 142–161.
7. Andreiev, A. (2017). Perspektyvni napriamy vdoskonalennia pidhotovky kadriv dlia Natsionalnoi politsii Ukrainy u vyshchykh navchalnykh zakladakh iz spetsyfichnymy navchannia [Perspective directions of training improvement of staff for the National Police of Ukraine in higher specific education institutions]. *Visegrad Journal on Human Rights*, 2/2, 16–20 [in Ukr.].
8. Bryhadyr, I. V., & Panova, I. V. (2018). Systema osvitoi pidhotovky politseiskyykh na suchasnomu etapi: sohodennia ta perspektyvy [The system of educational training of police officers at the present stage: the present time and prospects]. *Pidhotovka politseiskyykh v umovakh reformuvannia systemy MVS Ukrainy: zbirnyk naukovykh prats (Police training in the context of reforming the Ministry of Internal Affairs of Ukraine: selected scientific papers)*, 60–165 [in Ukr.].
9. Malyshev, B. (2011). Chomu reforma politseiskoi osvity potribna ta yak yii zdiisnyty [Why police education reform is needed and how to implement it]. Retrieved from http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/kavis/2011_1/movchan.htm [in Ukr.].
10. Sokurenko, V. V. (2018). Perspektyvni napriamy optymizatsii protsesu vidboru kandydativ na navchannia do zakladiv vyshchoi osvity iz spetsyfichnymy umovamy navchannia, shcho hotuiut politseiskyykh [Promising directions of optimization of the process of selection of candidates for training in higher specific education institutions]. *Pidhotovka politseiskyykh v umovakh reformuvannia systemy MVS Ukrainy (Preparing police officers in the context of reforming the Ministry of Internal Affairs of Ukraine)*, 44–47 [in Ukr.].
11. Klochko, A. M. (2012). Pidhotovka kadriv orhaniv vnutrishnikh sprav u vyshchykh navchalnykh zakladakh MVS Ukrainy [Training of internal affairs bodies in higher educational institutions of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine]. *Forum prava (Forum of Law)*, 1, 466–473 [in Ukr.].
12. Hrytsia, T. H. (2002). Znachennia vidomchoi osvity dlia pidhotovky pratsivnykiv OVS Ukrainy [The importance of departmental education for the training of police officers of Ukraine]. *Pravo i bezpeka (Law and security)*, 4, 56 (55–59) [in Ukr.].
13. Pavlenko, S. O. (2017). Pidhotovka politseiskyykh v umovakh reformuvannia systemy osvity MVS Ukrainy vidpovidno do yevropeiskyykh standartiv [Training of police officers under the conditions of reforming the education system of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine in accordance with European standards]. *Molodyi vchenyi (Young scientist)*, 4, 331–336 [in Ukr.].
14. Kontsepsiia reformuvannia osvity v MVS Ukrainy : Nakaz MVS Ukrainy vid 25.11.2016 № 1252 [The concept of education reform in the Ministry of Internal Affairs of Ukraine : Order of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine № 1252 of November 25, 2016]. Retrieved from http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/MVS675.html [in Ukr.].
15. Kontsepsiia zaprovadzhennia tryrivnevoi modeli pidhotovky politseiskyykh : Nakaz MVS Ukrainy vid 29.01.2018 r. № 51 [The concept of introducing a three-level model of police training : Order of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine № 51 of January 29, 2018]. Retrieved from http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/MVS815.html [in Ukr.].
16. Sokurenko, V. V. (2016). Reforma pravookhoronnoi systemy yak uosoblennia praktychnoi realizatsii vektora bezpeky Stratehii staloho rozvytku «Ukraina-2020» [The reform of the law enforcement system as an embodiment of the practical implementation of the security vector of the Ukraine-2020 Sustainable Development Strategy]. Retrieved from <http://www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/conf/2016-5/doc/4/06.pdf> [in Ukr.].
17. Kosarevska, O. V., & Novitskyi, O. I. (2018). Deiaki aspekty vdoskonalennia profesiinoi pidhotovky fakhivtsiv pravookhoronnoi sfery u VNZ z osoblyvymy umovamy navchannia v sferi protydii narkozlochynnosti [Some aspects of improving the professional training of law enforcement in higher specific education institutions in the field of combating drug crime]. *Pidhotovka politseiskyykh v umovakh reformuvannia systemy MVS Ukrainy (Preparing police officers in the context of reforming the Ministry of Internal Affairs of Ukraine)*, 189–195 [in Ukr.].
18. Shkola, S. M., & Sirotchenkov, D. Yu. (2018). Pidhotovka politseiskyykh v Ukraini na etapi vkhodzhennia v yevropeiskyi osvittii prostir [Police training in Ukraine at the stage of entering the European educational space]. *Pidhotovka politseiskyykh v umovakh reformuvannia systemy MVS Ukrainy (Preparing police officers in the context of reforming the Ministry of Internal Affairs of Ukraine)*, 205–208 [in Ukr.].

19. Andreiev, A. (2017). Osoblyvosti pidhotovky politseiskyykh kadriv u vyshchykh navchalnykh zakladakh zi spetsyfnymy umovamy navchannia [Features of police training in higher specific education institutions]. *Pidpryemnytstvo, hospodarstvo i pravo (Entrepreneurship, economy and law)*, 6, 100–103 [in Ukr.].
20. Buhaichuk, K. L., Honcharenko, I. B., Mykhailova, Yu. O., Sviatokum, I. O., Fedosova, O. V., & Shvets, D. V. (2016). Zakordonnyi dosvid pidhotovky kadriv dlia syl sektoru bezpeky ta mozhlyvosti yoho vykorystannia v Ukraini [Foreign training experience for security sector forces and their potential use in Ukraine]. Kharkiv : KhNUVS [in Ukr.].
21. Kysil, Z. R. (2017). Do pytannia profesiinoi pidhotovky pratsivnykiv pravookhoronnykh orhaniv u suchasnykh umovakh: mizhnarodnyi dosvid [On the issue of professional training of law enforcement under current conditions: international experience]. *Naukovyi visnyk Lvivskoho derzhavnoho universytetu vnutrishnikh sprav. Seriia psykholohichna (Scientific Bulletin of the Lviv State University of Internal Affairs. Psychological series)*, 1, 12–24 [in Ukr.].

*Стаття: надійшла до редакції 12.03.2020
прийнята до друку 18.03.2020*

*The article: is received 12.03.2020
is accepted 18.03.2020*